

RAZSVETLJENSTVO

Duhovno gibanje. START:Anglija, NZ; MAX:Fr

Predstavniki: Voltaire, Kant, Locke, Rousseau.

Poudarki: naravno pravo, pravice, enakost, pravica do lastnine, življenja

-pogodbena t.: država je zaradi ljudi.

-deizem: bog je ustvaril svet in se umaknil.

-fiziokratizem: gosp. teorija; zemlja je naj vir bogastva

Nosilci gibanja: plemiški in meščanski izobraženci

REFORMNI ABSOLUTIZEM

-motivi za reformo so koristoljubni

obdavčenje vseh slojev, izobrazba kmetov, ukinitve smrtnih kazni

Vladarji: Friderik II. Pruski (loči sodstvo od uprave, razglasi versko strpnost, odpravi tlako) Katarina II

VOJNA - ZDA

13 kolonij; prva = Virginia(1584, form. 1608)

razlogi za naseljevanje: pogoji, trgovski, verski, pustolovski

zaostrovanje odnosov: po vojni s FR uvedejo ANG nove davke => Bostonska čajanka

vojna za neodvisnost: 1775-1783; Deklaracija neodvisnosti (1776, T. Jefferson, razsvetljenske ideje); Poraz britancev => nastanek ZDA (mir v Versaillesu 1783)

razlogi za poraz B: podcenjevanje, teave s preskrbo, gverilska taktika, pomoč FR, ŠPA, NZ

parlament A: predsednik - izvršna o., mandat 2x4L **SLO:**predsednik - vrh. Poveljnik obr sil, mandat 2x5L

FRANCOSKA REVOLUCIJA (1789-1792)

Vzroki: politični(državna kriza), družbeni(delitev ljudi na stanove), gospodarski(fevd. red zavira trgovino)

Politični vzroki: Ludvik XV - Za menoj naj pride kar hoče..., Ludvik XVI - neodločen, neroden

Družbeni vzroki: 1.DUH&2.PLEM stan tvorita 2% preb., privilegirana, 30%zemlje, visoke službe

Neenotnost stanov: dvorni/podeželjski

Gospodarska kriza: davki, carine, cehovski predpisi, majhne plače

Finančna kriza: neuspešne vojne, razkošje na dvoru, nesposobna oblast

POTEK REVOLUCIJE (1789-1792)

Ludvik XVI skliče skupščino stanov (1&2>1stan-1glas, 3>1glava-1glas)

□3. stan razglasi "narodno skupščino", večina duh. in plem. se ji pridruži. Kralj popusti-konec abs.

Ludvik XVI obkoli Pariz z najemniki => ljudstvo napade Bastiljo (1789)

odprava fevdalizma

prva koalicijska vojna (FR vs PR&AV)

FR meni, da se države vmešavajo v njeno politiko z sprejemanjem FR beguncev. PR in AV oblikujeta zvezo proti FR. FR napade. Žirondisti. Kralj poskuša zbežati, a ga najdejo in ubijejo.

Razglasitev republike(1792).

JAKOBINSKA DIKTATURA

Jakobinci - zastopniki nižjih slojev, strahovladna oblast

razmere, ki so omogočile diktaturo: kriza v FR, vojne, inflacija

Jakobinci so imeli podporo množice, obljubljali so red.

1793-odstranijo vodilne žirondiste iz parlamenta in prevzamejo njihove funkcije

ustanovijo odbor za javno rešitev, vodi Robespierre, FR postane klanica

razkol med Jakobinci: razpad na dve strani, Robespierre oba voditelja ubije, kasneje je ubit tudi sam

nastane svet modrih

NAPOLEON (1769-1815)

ILIRSKÉ PROVINCE (1809-1813)

obseg: Z Koroška, Kranjska, Goriška, Trst, Istra, HR, Vojna kr, Dalmacija

reforme: ukinitve stare fevdalne stanovske uprave, ceh. prisile, več davkov, splošna vojaška obveznost, SLO jezik dobi večjo veljavo

HABSBURŠKA MONARHIJA V PREDMARČNI DOBI

Dunajski kongres(1815)-Marčna revolucija(1848)

Dunajski kongres: zborovanje EVR vladarjev, politika ni ve aktualna

Francijo zastopa Talleyrand(zelo sposoben)

Načela kongresa: legitimnost, konzervativizem, restavracija

Sveta aliansa: Avstrijski, Ruski in Pruski vladar; NAMEN: nadzor spoštovanja sklepov na Dun. kongr.